

Muistoissamme kirjastosihtööri Jussi Luukka 1956-2018

POSTED ON **17.10.2018** BY **JOHANNA LAHIKAINEN**

Helsingin yliopiston kirjastossa ja Kaisa-talossa saimme suruviestin huhtikuussa: työtoverimme Jussi Luukka oli menehtynyt aggressiivisen syövän murtamana.

Moni muistaa Jussin pitkänä, parrakkaana ja myhäilevänä piipun polttajana, jolta aina riitti ystävällinen sana tai hauska vitsi seuralaiselleen. Jussi oli teoreettisen ja käytännöllisen filosofian laitoksen henkilökunnan sekä kirjaston piirissä pidetty ja arvostettu. Hän jutteli sujuvasti aiheesta kuin aiheesta, yhtä lailla filosofian opiskelijoiden kuin tutkijoiden, lehtorien, professorien ja tietysti kirjastokollegoiden kanssa.

Viimeisinä vuosinaan Jussi auttoi saattamaan käyttöön professori Jaakko Hintikan lahjoittaman laajan ja monialaisen [kirjakokoelman](#).

Lempeän kärsivällinen työtoveri

Jussi oli rauhallinen työtoveri, joka ei hötkyillyt vähästä, jos ollenkaan. Hän ei loukannut muita, mutta jos oli jostakin eri mieltä, hän sanoi sen kyllä, hienotunteisesti ja selkeästi. Arvostimme Jussin filosofian vankkaa tuntemusta ja kokemusta, tarkkanäköisyyttä, yksityiskohtien tajua, hämmästyttävää muistia ja lempeää kärsivällisyyttä.

Jussi oli stadilainen ja töölöläinen, tekemättä siitä numeroa. Arvostimme Jussin nykyisen ja vanhan Helsingin tuntemusta. Mökille, Iitin Lyöttälään, kuljettiin rakkaan vaimon Liisan kanssa junalla: ensin Kausalan asemalle ja sieltä, rahatilanteesta riippuen, loppumatka mökille mentiin joko pirssillä tai polkupyörällä, jos kukaan tutuista ei päässyt hakemaan.

Jussi oli musiikkimies, armoton 1970-luvun progressiivisen rockin ja Ennio Morriconen harrastaja ja keräilijä. Juttua musiikista riitti, Monkista Musorgskiin. Kun kollega haki Digeliukselta lahjakorttia 50 vuotta täyttävälle Jussille, sanoi herra Digelius: ai Jussi! ja lisäsi oman lahjansa. Näin tapahtui myös, kun Jussi jäi eläkkeelle helmikuussa 2018.

Muistamme Jussin myös keräilijänä, esteetikkona, joka nautti kauniista esineistä ympärillään. Työhuoneen ikkunalaudalta löytyi Heljä Liukko-Sundströmin lasisia postikortteja, niitä sai ihailla ja kuulla mistä mikin oli ostettu. Pitkä ja hoikka Jussi oli myös herkkusuu, tutusta jenkkikassista löytyi välillä Da Capo –patukoita.

Pitkä ura Helsingin yliopiston kirjastoissa

Jussi tuli töihin Helsingin yliopiston palvelukseen 1990-luvulla, Philosophican laitost kirjaston vahtimestariksi. Kirjasto oli pikkuruinen filosofien kehto Metsätalon 1.5 kerroksessa, jossa asiakkaana saattoi olla vaikkapa aina kohtelias Georg Henrik von Wright, pyytäen jotain teosta katsottavakseen tai postittamaan muutaman kirjeen kirjeenvaihtokumppaneilleen, ulkomaisille alan tunnetuimmille auktoriteeteille.

Kun tekninen osasto luopui laitost kirjastoviroista, Jussista tuli kirjastolainen. Työn ohessa hän otti kirjastoammattilliset tehtävät haltuun ja täydensi kirjastohoidollisia taitojaan myös alan opinnoilla.

Kun Jussi hoiti kirjastoaan Siltavuorenpenkereellä, etäällä muusta kirjastoyhteisöstä, hänellä oli tapana allekirjoittaa sähköpostinsa kirjastolaisille ”*kokoelman yksinhuoltaja Jussi (täältä Penkereen reunalta)*”. Se toi Jussin huumorintajuineen heti lähelle lukijaa ja nosti hymyn huulille.

Kun suunnitelma Kaisa-talon kirjastosta alkoi muotoutua, piti useampi pieni kirjasto siirtää ensin Metsätaloon. Se tiesi monelle töiden lisääntymistä: poistoja, pakkaamisen suunnittelua, siirtojen jälkeistä hyllyttämistä. Kun kirjakokoelma saatiin Metsätalossa mallilleen, alkoi olla edessä jatkoon valmistautuminen: muutto Kaisa-taloon.

Jussi käsitteli muutoksia ja työpaineita huumorilla, tilannekomiikalla, joskus sarkasmilla. Kun ennen muuttoa Kaisa-taloon työtovereiden pinna oli toisinaan kireällä, joku keksi, että työpäivän voisi silloin tällöin päättää epävirallisemmin ”turpakäräjillä”, jossa sai itkeä tai nauraa, miten vain. Näin tehtiin. Joskus lähdettiin pienellä porukalla töiden jälkeen syömään ja löysennettiin kiristyneitä pinoja, kuten silloin tällöin Zinnkellerissä Meritullinkadulla. Joskus työpäivän päätteeksi vietettiin legendaariseksi muodostunutta ”aikuisbalettituntia”, nautittiin kuivaa ranskalaista Ballet -kuohujuomaa ja parannettiin maailmaa.

Kirjastoammattilaisen työ ehti muuttua paljon parinkymmenen vuoden aikana. Viimeisinä vuosina Jussi pohti uraa ja eläkkeelle siirtymistä: miten pitkään vielä kirjastossa kokisi jaksavansa ja työnsä merkitykselliseksi? Sitä, milloin jäädä eläkkeelle, ei Jussi voinut lopulta päättää itse.

Syöpä vei terveyden, parran ja lopulta elämän. Jussi ei halunnut hautajaisia, mutta muistotilaisuuden kyllä. Jussin toiveiden mukaan siellä syötiin voileipäkakkua ja kuunneltiin Ennio Morriconen musiikkia. Esikuvana olivat Jussin ilolla muistelemat karjalaiset hautajaiset, joissa oli lystiä: Ei pönötystä! Nauraa saa, itkukaan ei ole kiellettyä.

Kiitos, Jussi! Meillä on ikävä sinua.

Jussia muistelivat kollegat, Helsingin yliopiston kirjaston nykyiset ja entiset työntekijät *Ilkka Päiväläinen, Marjatta Riikonen, Markku Roinila, Ulla Seppälä ja Marja Yrjölä*.

Teksti: *Matti Lamminen ja Johanna Lahikainen*

Kuva: Helsingin yliopiston kirjaston kuva-arkisto